

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Ászár: házasságot kötött Szabó Árpád és Mészáros Viktória
Eltemették özv. Baráth Lajosné

Kisbér: házasságot kötött Szileszki Tamás és Türkösi Anett
Előző számunkban sajnálatos módon névelírás történt.
Türkösi Anettől elnézést kérünk!

Kömlöd: megkeresztelték Setényi Lénát

Tárkány: eltemették Kalmár Andrásné

PRESBITERVÁLASZTÁS

Tizennyolcezer presbitert választanak meg december végéig. A Magyar Református Presbiteri Szövetség (MRPSZ) tiszteletbeli elnöke szerint a nőket is be kell vonni a presbitériumokba. Szilágyi Sándort kérdeztük.

Az MRPSZ kiadvánnyal segíti a presbiterválasztást.

A presbiterség bibliai alapja, törvényi háttere és Cseri Kálmán presbiterekről szóló tanulmánya van a kiadványban. Ebből minden gyülekezetbe juttattunk két-két példányt.

Elkészt-e az a gyülekezet, amelyik még nem fogott bele a presbiterválasztás előkészítésébe? Elsiették-e, akiknél már októberben voksolás lesz?

A választással nem szükséges sietni, időt kell hagyni a jelöltek kiválasztására, de ettől függetlenül nem elítélendő, ha valahol már akár a választás időpontját is kitűzték októberre. A lényeg, hogy az új összetételű presbitérium január elsejére törvényesen felállhasson. Az általam ismert gyülekezeteket látva az a tapasztalatom, hogy mindenhol tettek már lépéseket azért, hogy év végére befejeződjön a folyamat. A kiadványunkban ajánlottunk ehhez lehetséges menetrendet: október 9-én a jelölőbizottság megválasztása, november 10-én a jelöltek listájának összeállítása, november 26-án a választás helyének és idejének kihirdetése, majd december 10-én

választás. Az újonnan megválasztott presbiterek 2018. január 7-én tehetnek es-küt. De ez csak ajánlás.

Sok helyen tendencia, hogy csökken a presbitérium létszámát. Mi az MRPSZ álláspontja? Sok presbiter kell, vagy elfogadható, ha csökken a létszámot?

Erről az egyházmegyei közgyűlésé dönt. A választásra már úgy kell rátérni, hogy ez tisztázott – nem lehet közben kitalálni, hogy kevesebb presbiterre van szükség. A törvény azt mondja, néggyel oszthatónak kell lennie a presbitériumok létszámának. Ennek arányban kell lennie az érvényes választói névjegyzékkel. Arra nincs szükség, hogy néhány száz fős gyülekezeteknek harminckét fős presbitériumuk legyen, amikor vannak ezer fős gyülekezetek, ahol huszonnyolc vagy még kevesebb presbiter van. Az ideális létszám az, amelynél a gyülekezetben felmerülő munkák, szolgálatok mindegyikére van alkalmas ember. Mindenképp kell gazdasági ügyekben jártas presbiternek lennie, jó, ha van, aki ért az épületek fenntartásához, míg másnak a programszervezésben kell segíteni – így lehet a lelkipásztorokat tehermentesíteni. Szerintem – mindezek összefüggésében – a presbitérium létszáma, állapota tükrözi a gyülekezet állapotát is.

Nőket jelöljenek, válasszanak presbiterek?

Nincs elég férfi, aki szerepet vállalna.

A tapasztalatok pedig jók a női presbiterekkel. A nőknek egyáltalán nem idegen a fizetés nélküli szolgálat, a szeretetből végzett munka. A nők egyébként is sokkal közelebb tudnak kerülni a gyülekezeti tagokhoz, vagy azokhoz, akik először lépnek a templomba. A lelkipozícióban, látogatásban is fáradhatatlanok, és sok esetben alkalmasabbak is erre, mint a férfiak.

Ki meri jelenteni, hogy minden presbitériumban érdemes lenne nőket is választani?

Igen, merem ajánlani! A férfiúi gögöt pedig el kell hagyni. Jó, ha vegyes a presbitérium összetétele.

N e g y s z á z é v e

Az első presbitériumot már négyszáz éve, 1617-ben létrehozták Pápán. Mégis hosszú folyamat volt, mire országosan elterjedt a gyakorlat, ugyanis az 1646-os szatmárnémeti zsinat nem tartotta kivitelezhetőnek a presbitériumokat, mert visszásnak tartották, hogy a főurak és a jobbágyság közös testületet alkossanak – mondja Szilágyi Sándor. „Az 1791-es budai zsinat már kötelezőnek fogadta el a presbitériumok felállítását, de ezt a császár nem írta alá. Végül csak a 19. századra terjedtek el a presbitériumok. Hosszú küzdelem volt” – teszi hozzá.

Hegedűs Márk

Az interjú megjelent a Reformátusok Lapja 2017. október 1-i számában

Református hitéleti lap

XXI. évfolyam 10. szám

2017. október

PRESBITERVÁLASZTÁS ELÉ

Istenünk végtelen kegyelme folytán ismét jelentős esemény előtt áll református egyházunk. Törvényünk értelmében megújulnak presbitériumaink, amelyek szerepe nélkülözhetetlen gyülekezeteink és egész egyházunk kormányzásában.

Bizonyosan ezúttal is lesznek közöttünk, akik megfáradtak a lassan véget érő ciklus folyamán, esetleg megromlott egészségi állapotuk miatt már nem tudják vállalni megfizető szolgálatukat. Illesse méltó köszönet ezeket a hittestvéreinket eddigi fáradozásaiért! Helyesnek tartanám, ha tiszteletbeli presbiterként tanácsaikkal, tapasztalataikkal továbbra is segítenék gyülekezeteink, egyházunk életének alakítását, jobbá tételét, amennyiben még módjukban áll ennek a tiszteletről méltó feladatnak a vállalása és lelkiismeretes végzése.

Remélem, sokan vannak közöttünk, akik az új ciklusban is – esetleg már sokadszor – szívesen vállalják a presbiteri szolgálatot, de a dolgok természetéből adódik, hogy új presbiterekre is szüksége lesz református egyházunknak. Szükségünk lesz olyan nő- és férfitestvéreinkre, akik vállalják a szolgálatot, akik elfogadják a megfizető hivatást, hogy az Úr munkatársai legyenek az ő üdvtervének megvalósításában, Isten országa építésében. Az ő bátorításukra idézem Ézsaiás prófétát: „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülve Urad.” (Ézs 54,10)

Tapasztalatból tudom, hogy sokan megrettennek, ha valamelyik gyülekezeti tag a presbiteri tisztségre kívánná java-

solni őket. Általában így szokták még a jelölést is elhárítani: „Kevés az én erőm ahhoz a feladathoz.” „Hogy lennék én méltó erre a tisztségre?” „Ugyan, hogy kívánhatná bárki is, hogy én vállaljam ezt a megfizető, de számomra megoldhatatlan feladatot?” Általános jelenség, hogy a szóba hozott jelöltek csak és kizárólag a maguk erejével számolnak. Nem veszik figyelembe a felülről kérhető és kapható segítséget. Szeretném minden ebben az ügyben érintett hittestvérem szívére helyezni azt az alapigazságot, hogy az Úr sosem állít bennünket olyan feladat elé, amelyet ne tudnánk megoldani az ő segítségével. Arra biztatom presbiterjelölt társaimat, hogy ebben a tudatban vállalják a felkínált feladatot!

Péter apostol a következőképpen határozta meg a presbiterek feladatkörét: „...legeltessétek Isten közöttetek levő nyáját, ne kényszerből, hanem önként...” (1Pt 5,2) Ez a fennkölt megfogalmazás kelthet aggodalmat, netán félelmet is a presbiteri tisztségre javasolt hittestvéreinknél. Éppen az indokolatlan félelmek eloszlatása érdekében érdemes mai köznyelven megfogalmaznunk, hogy itt Péter apostol gyülekezeteink, egyházunk gondozását, Istenünk országának építését várja el tőlünk, amire az Úr segédelmével úgyszólván mindnyájan alkalmasak lehetünk.

Jó, ha mindannyiunk előtt világos: minden tisztes erőfeszítésünk ellenére csak is Urunk imádságban elkérhető és megkapható segítségével tudjuk ellátni fontos és megfizető presbiteri, gondnoki és főgondnoki feladatainkat. Ennél fogva értelmetlen és felesleges dolog egy ilyen fontos döntés előtt saját lelki- szellemi erőnket méricskélünk. Tud-

juk, hogy mennyei Gazdánk elébe vitt kérésünkre mindenkor kész kipótolni a nálunk mutatkozó erőhiányt.

A teremtett világ – benne főként Európa – jelenlegi viszonyai között különösen nagy szükségünk van erőnk egyesítésére, református keresztyén identitásunk és magyar nemzetudatunk erősítésére.

Kedvező hatása lehet, ha a presbitériumban többféle foglalkozás is képviselhető, amennyiben erre mód van. A pályázati rendszer indokolja a jogászok, közgazdászok jelenlétét, de természetesen az is hasznos, ha egy építész, orvos, tanár is ül a testületben. Jól megférhet ezzel az iparosok – például ács, kőműves, tetőfedő – közreműködése a célszerű döntések meghozatalában.

Rendkívül fontos, hogy a presbitériumban a lelkipásztor és a presbiterek egy irányba húzzanak, mert csak így van előrehaladás. Ellenkező esetben csak pangást, helyben járást tapasztalhatunk, amit mindenképpen el kell kerülnünk. Az sem szerencsés, ha a presbiterek szerepe csak a tekintélyelv alapján előterjesztett javaslatok megszavazására korlátozódik, azaz a presbitérium „bólintó Jánosok” testületévé válik.

Cselekedje Szentlelke által a minden kegyelem Istene, hogy ezúttal bővelkedjünk az áldozatra, önzetlen szolgálatra kész jelöltekben, és a legrátermettebbeket tudjuk megválasztani!

Dr. Huszár Pál
Dunántúli főgondnok
A Zsinat nem lelkeszi elnöke

Reformátusok Lapja
2017. augusztus 27

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna, Bokod, Csép, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlöd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: „Közelebb Egymáshoz” Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlöd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email: hethatarlap@gmail.com

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641

HÉT HATÁROS HITTANOS KIRÁNDULÁS

Ha október, akkor Hét határos kirándulás— szoktuk mondogatni. Nem véletlenül, hiszen 19 éve minden októberben a hittanos gyerekekkel együtt elmegyünk kirándulni.

Így volt ez ebben az évben is. A kirándulás időpontja október hetedikére esett.

Az Úr Isten most is kegyes volt hozzánk, hiszen ezen a szombaton gyönyörű, napsütéses időre ébredtünk.

Az idei kirándulás helyszíne Bodajk és környéke volt.

A bodajki református templomnál várta az érkezőket a helybéli lelkipásztor, Sallayné Sziki Judit várta. Saját elmondása szerint igencsak meglepődött amikor sorra érkeztek a kirándulni vágyók. Nem számított ekkora részvételre, ekkora létszámmra, ennyi gyerekre.

De, a Hét Határ már csak ilyen, töme-

Elmondta, hogy öröm neki ennyi hittanos gyereket együtt látni és öröm számára az is, hogy megtisztelték a gyülekezetet azzal, hogy a kirándulás kiinduló pontjaként a bodajki református templomot választottuk.

Néhány jó és később hasznosnak bizonyult tanáccsal igazított útba a kirándulás útvonalával kapcsolatban.

Úti célunk ezen a napon a Gaja - patak szudok völgyének felfedezése volt, mely a település északi része mögötti hegyek között kanyargott.

A Gaja - patak a Keleti—Bakony legfontosabb vízfolyása. A patak Nagyesztergál község környékén ered és folyása végén a Móri—vízzel, a Sárvízzel és a Séddelel egyesülve fut a Dunába. Bakonyon keresztül való áttörését nevezzük a Gaja szurdokvölgyének. A mély völgyet a víz a Bakonyt itt

lett. Egy rövid pihenő alkalmával bevértük a csoport elmaradozó részét.

Nehéz egyébként egy ilyen nagy létszámú csoportot egyben tartani. Az élen haladók bármennyire is igyekeznek lassítani tempót, a vége mindig azt érzi, hogyan rohan az eleje. Hát ez már csak így van... Ezért is szüksége, hogy rendszeresen bevárjuk egymást.

A kis tóhoz érve ebédidő következett, ahol mindenki elővehette az otthonról hozott szendvicseket, már amelyeket nem evett meg útközben!

Mert ugye ez is jellemző. Ahogy elindulunk előkerülnek az enni valók !?

A pihenőhely gyönyörű volt, szépen gondozott, hatalmas park vette körül a tavat, ahogy egyébként még horgászni is lehet.

A gondot csupán az itt üzemelő büfé jelentette! Mert ugye milyen a gyerek, muszáj megvenni a csipszet, a kólát a csokit, no meg a nápolyit. Persze, hogy itt az erdei büfében.

Itt azután megkezdődött a sorban állás a nélkülözhetetlen javakért.

Ilyen a XXI. Századi túrázás?

Ebéd után utunkat a hegytető felé folytattuk. Út közben elhaladtunk az Alba Regia forrás mellett, melynek szépen kiépített környezetében is sok kiránduló pihengetett.

Felkapaszkodtunk az egyik legmagasabb pontra, ahol megpillanthattuk a nemrég megépített Károlyi - kilátót.

A hegy peremére lévő építményből csodálatos panoráma tárult elénk.

Az egész Gaja völgyet felülről láthattuk és eltekinthettünk Székesfehérvár felé.

Innen már utunk lefelé vezetett, ahol csoport több részre szakadva nem tudatosan, de több útvonalon ereszkedett lefelé a város felé. A jó az volt benne, hogy minden útvonal a városka szélén lévő játszóteret is érintette. Így volt biztos, hogy nem tévedhetett el senki.

A játszótéren bevértük egymást ahol többen megállapították csoda telefonjaik segítségével, hogy 11,5 km-t teljesítettünk. Fogadjuk el, hogy ennyi volt.

Mindenesetre, a gyerek hangos kiáltással jelezték, hogy ez a mai túra nagyon jó sikerült és arra is „felhatalmazást” kaptunk, hogy jövőre is menjünk el kirándulni így együtt **MI HÉTHATÁROS HITTANOSOK !**

Bogáth István

geket mozgat meg. Pedig most kevesebben gyűltünk össze, mit az előző évben. A „létszám ellenőrzéskor” kiderült, 170 résztvevő van jelen. Meg is töltöttük a szépen felújított templomot. Nagytiszteletű asszony meg is állapította, hogy Szenteste szokott így tele lenni a templom.

Sugár tamás, nagyigmándi lelkipásztor köszöntötte a megjelenteket és néhány szóban megemlítette, hogyan is jön létre évről évre ez a nagy létszámú kirándulás. Köszönetét fejezte ki a szervezőknek és az anyagi támogatóknak, a Tatai református Egyházmegye Tanácsának.

Sallayné Sziki Judit, bodajki lelkipásztor tájékoztatást adott a helybéli gyülekezetéről, a templomról. Beszélt a gyülekezeti életéről, a hittan oktatásról.

felszínén lévő alapkőzetébe, a dolomitba mélyíti. Mivel a hegység kiemelkedően volt, így a patak völgye is egyre mélyült.

A pataknak régen komoly gazdasági jelentősége volt, hiszen a közelében levő falvak mellett sok vízi malom működött.

Az útvonal rövid emelkedő után a völgy felé folytatódott. Itt a sziklás oldalon kijelölt turista úton haladtunk, amely meredekségével okozott egy kis nehézséget. Lassú haladással azonban mindenki, még a legkisebbek is legyőzték az „akadályt”.

A völgybe leérve találkoztunk magával a Gaja—patak. Barnás, üledékes vize megfelelt a leírásokban foglaltaknak. A jól kiépített turista út a patak folyását követve kanyargott a víz mel-

GYEREKSAROK

MÉLIUSZ PÉTER (?-1572)

Kedves Gyerekek!

Egy nagy hatású és bátor reformátort szeretnék bemutatni nektek. Ő az, aki az ezeréves évek közepén megszervezte a Magyar Református Egyházat, melynek püspöke (vezetője) lett. Elkészítette az első magyar nyelvű hitvallást, mely egyben a világ leghosszabb református hitvallása is. Kátét nyomtatott a hittanosoknak és azok számára, akik át akartak térni reformált hitre. Az ő nevéhez fűződik az első magyar református énekeskönyv és istentiszteleti rendtartás (annak a rendje, hogy mi és hogyan zajlik a templomban) is. Élete végén pedig egy gyógyfüves könyvet írt, Herbarium címmel,

melyben 627 növényfaj leírását mutatta be. Valójában 2000 növénynevet találunk ebben a gyűjteményben, mert előfordul, hogy egy növénynek 5, 10 vagy akár 15 elnevezését is közli. Ezért a műért nagyon hálás a magyar botanika, mert ez az első magyar nyelvű növénytani könyv, ráadásul olyan növényekre is alkot magyar nevet, amelyeknek addig még nem volt. Hálás az orvostudomány is, mert leírja a

16. századi betegségek nevét és gyógy módjait. Szinte az összes felsorolt gyógynövényt ma is annak tartjuk és gyógyítási célra használjuk.

Szenvedélyes, harcos, küzdő ember volt.

Nagyon szeretett vitatkozni. Debrecenben ő állította meg a Szentháromságot tagadók és más tévterítők terjedését. Sokakat református hitre térített. Ugyanakkor elmélyült tudós is volt, amiről 44 kinyomtatott könyve, plusz még három kéziratban maradt írása is tanúskodik. Tehát összesen 47 könyvet írt. Ezzel még Kálvint is felülmúlta.

A magyaron kívül még hat nyelven tudott: héber, görög, latin, német, török, arab. Mégis, amikor az emberekkel beszélt, egyszerű, kedves és közérthető tudott maradni. Igehirdetéseiben olyan kifejezéseket és hasonlatokat használt, amelyeket mindenki könnyen megérthetett. Például: „Emberi érdem az üdvösséget épp úgy soha el nem éri, mint a cigány, lován a török lovat vagy a teknősbéka a nyulat...”

Bár születési dátumát nem tudjuk biztosan, nevének használata segít kideríteni származását. A Méliusz név a Juhász vagy Ihász görögösített alakja. Abban a korban szokás volt, hogy a tudományos élet alakjai az ókori tudományos nyelvekre, latinra vagy görögre lefordították családnévüket, hogy így nemzetközi legyen, vagyis külföldön is érthető legyen. Sokszor azonban úgy írta

alá nevét, hogy Somogyi Juhász Péter vagy Horhi Méliusz Péter. Somogy vármegyében volt egy Horhi nevű község, amelyet a törökök elpusztítottak és elnéptelenedett. Ma Felsőnyékhez tartozó pusztja. Itt született 1532-36 között valakor. Ez alapján gyorsan kiszámolhatjuk, hogy fiatalon, 40 éves kor körül halt meg. Iskolába Tolnán és Sárváron járt, majd találkozott Szegedi Kis Istvánval, egy szintén nagy hatású reformátorral, aki református hitre térítette. Ezután Luther városában, Wittenbergben tanult 2 évig, majd Debrecenbe került és püspök lett belőle.

Úgy gondolom, hogy Méliusz Péter élete sok mindenben példa lehet számunkra. Törekedjünk alapos és sokrétű ismeretekre! A bibliai tudományokon túl más-hoz is értett. Azzal a nyelvtudással pedig, amellyel rendelkezett, mi is jól elboldogulnánk. Ezt a tudást kíváncsisággal, utánajárással, elmélyüléssel és kitartással lehet elérni. Segíthetnek bennünket a 21. század modern eszközei, mint számítógép, tablet, internet ha nem folyton játékokra használjuk őket. Legyünk bátrak, merjünk újat kezdeni, de csináljuk is végig ugyanazzal a szenvedéllyel, amivel elkezdünk valamit. Maradjunk egyszerűek és kedvesek, még ha műveltebbek is vagyunk, mint a környezetünkben lévő emberek. Legyen fontos számunkra is, hogy mit mond Isten! Az Ő szava legyen útmutatás életünkben. És merjük bátran, meggyőző erővel hirdetni, hogy milyen csodálatos és hatalmas Istenünk van!

Szeretettel és imádságban gondolkodok rátok: Barta Livia

MOZGALMAS VASÁRNAP

Talán így lehetne jellemezni ezt a napot, amelyet az Úr készített számunkra szeptember 17-én.

A délelőtti istentiszteleten tartottuk a hittanévnyitót, melyre a hittanosok fele és számos család eljött. Énekekkel, gitárral és versmondással szolgáltak a gyerekek. A hitoktató pedig a lélek gyümölcsseiről tanította őket játékos, szemléletes formában. Isten nem csak kint a fákon és a kertben érlel gyümölcsöket, hanem a szívünkben is. A tanév minden hittanórája, istentisztelete és programja alkalom arra, hogy Isten megérelje bennünk a szeretetet, az örömet, a békeességet, a türelmet, a szívességet, a jószágot, a hűséget, a szelídséget és az önmegtartóztatást.

Délután két órakor indultunk a Magas-Bakonyi gyülekezetek közös reformációs istentiszteletére Dudarra. Az értünk küldött buszra Bakonyszentkirályon és Csesznekben is szálltak fel református testvéreink. Az ünnepség igehirdetéssel kezdődött, melyben Dr. Barta Zsolt a reformációra emlékezve kiemelte a szabad akarat gondolatát, és az Ige alapján magyarázta el a szabadság és rabság közötti különbséget. Amikor szabadok akarunk lenni és azt tesszük, amihez kedvünk és lehetőségünk van, akkor legtöbbször szolgátságba kerülünk, bűnök foglyává válunk. Igazán szabadok úgy lehetünk, ha az életünket Jézus Krisztushoz kötjük, az Ő követésére kötelezzük el magunkat. Ezután Balogh István, a dudari gyülekezet gondnoka tartott előadást arról, hogy a Reformáció 500 éves örökségét hogyan tudják őrizni és továbbadni a presbiter-

rek. Beszédében kitért arra is, hogy 400 éve alakult meg Dunántúlon az első presbitérium, idén pedig presbitereket választanak a Magyarországi Református Egyház összes gyülekezetében. Az alkalom úrvacsoraosztással lett teljes. A kijáratnál egy hűtőmágnest kapott ajándékba minden jelenlévő, mely a Reformáció 500. évfordulójára emlékeztet.

A templom udvarán álló gyülekezeti házban hidegtálat és sütemények vártak minket, hogy a személyes beszélgetésre és ismerkedésre is sor kerülhessen. Köszönjük a szervezőknek és a házigazdákknak ezt az ünnepséget és a találkozási lehetőséget.

Barta Livia

Segíts a jó úton...

Míg utam végére érek
oly sok tévutat járok át
számtalan keskeny ösvényből
nem találok a jó irányt.

Ne hagyj eltévedni kérlek
Uram, fogjad a kezem,
segíts a jó úton járni,
Ó segíts engem Istenem.

Schmerl Viktorné
Bakonysárhány

GÁLYARAB EMLÉKTÚRA

Borúra derű

Borús napra ébredtünk. Ám ez pár embert nem tántorított el attól, hogy részt vegyenek egy teljesítménytúrán, amit a gályarab lelkészek tiszteletére rendeztek a Reformáció 500. évjében.

Rédéről négyen indultunk el a nagy útra, amit gyalogolva tettünk meg. (16 km)

Császárról még csepergő esőben vágunk neki a kilométereknek, de imádságunknak hála, elállt. Utunk végére melegünk is lett, annyira kisütött a nap.

A regisztrációt követően indultunk el a kijelölt útvonalon térképpel a kezünkben, reménnyel a szívünkben. S bár az elsők közt indultunk, néhányan lehagytak bennünket, de az útról le nem térve értünk be Szendre mi is.

Kis pihenő, felfrissülés után, amit a gyülekezeti házban kaptunk, benéztünk a templomba is. Megemlékeztünk Szomódi János szendi református lelkipásztorról és Szilvási István császári református lelkipásztorról.

Az éjszakai és a reggeli eső néhol megnehezítette utunkat, de kedvünket nem szegte: mosolyogva, magunkban imádkozva értünk be Kocsra.

A fáradt vándorokat terített asztallal fogadták, nagy örömünkre. Miután kifújtuk magunkat itt is benéztünk a templomba. Kocsi Csergő Bálintról, a pápai református tanárról emlékeztünk meg. A bejárat mellett elhelyezett gyülekezet történeti kiállítást is megtekinthetünk. Kicsit fáradtan, de hittel a szívünkben indultunk haza és boldogok voltunk, hogy megemlékezhettünk a gályarabokról.

Vidi Attiláné

Örülök, hogy végigcsináltam ezt a túrát. Én voltam a legidősebb résztvevő, 79 is elmúltam. Nagy öröm volt megtapasztalni az emberek szeretetét.

Horváth Ferencné

Én is örülök, hogy eljöttem és végig gyalogoltam a 16 km-t. Így is átélhetjük, hogy milyen lehetett a gályaraboknak.

Jordán Józsefné

Kicsinyhitű voltam. Reggel telefonhívásra ébredtem. Az egyik asszonytestvérünk lemondta a túrát. Kinéztem, az eső esett. Állítólag egész éjszaka. Azt hittem, hogy senki sem fog eljönni és a szervezők is lemondják a túrát. Amikor az indulás tervezett idejében kinéztem a ház elé, mégis ott álltak hárman. Hát akkor mégis megyünk!

Mi értünk oda elsőként. Mint kiderült egy órával hamarabb érkezünk a regisztráció kezdeténél. Juhász Róbert császári lelkipásztor és felesége kedvesen fogadott minket és pogácsával mazarasztalt minket. Ahogy szállingóztak az emberek, a regisztráció is megtörtént és szitáló esőben elindultunk.

Amint kiértünk Császárról megpillantottunk a dombon egy templomot. Közelinek látszott. Közel is volt, csak nem ez volt az a templom, ami első állomásunk volt.

Szenden mosolygós fiatalok bepecsételték a túrakönyvünkbe, majd egy önkéntes tűzoltó készített fényképet rólunk.

Az út második szakasza talán nehezebb volt, mint az első. Nem csak azért, mert

a pihenő után nem volt könnyű elindulni, hanem azért is, mert az agyagos szakaszoknál igen ragacos és csúszós volt az út. Mégsem tűnt lehetetlennek teljesíteni a távot. Útközben arról beszélgettünk, hogy milyen nehéz is lehetett a gályaraboknak. Minket nem hajtának katonák, nem ostromoznak, ha megéhezünk, elővehetünk egy szendvicset, vagy a kulcsból olthatjuk szomjunkt. Persze az úti célunk is más. Tudjuk, hogy otthon kipihenhetjük fáradalmainkat.

Ragyogó napsütésben értünk Kocsra. Nagyon jól esett a zsíros kenyér és zöldség, amivel vártak minket.

Akaratunk, hitünk is erősödött, nem csak a testünk! Örülök, hogy nem hátráltunk meg! Örülök, hogy nem voltunk egyedül!

Barta Livia

Füle Lajos

PRESBITEREK

**Kinek a lelke vágyik a fényre,
kinek kenyerere az Úr Igéje,
és kenyeréből másnak is szel,
az presbiter.**

**Kinek van szeme a más bajára,
kinek van füle a más jajára,
a tennivalóit így méri fel,
az presbiter.**

**Ki másnak vermét sohasem ássa,
aki keresztjét nem teszi másra,
a mások terhét így veszi fel,
az presbiter.**

**Kinek a templom kegyelem háza,
otthon van benne maga, családja,
bár mindenütt az Úrra figyel,
az presbiter.**

**Aki hitét örömmel megvallja,
mind presbiter, bár nem az a rangja,
de kedves élet Isten előtt:
megáldja és megszenteli őt.**

„KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAROK ZENÉJE 2017”

2017. november 5. (vasárnap) 17 óra

PESTI VIGADÓ

(1051 Budapest, Vigadó tér 2.)

Fellépők: **SERVET** zenekar (CSANÓG NÉPZENÉ)

CREDO együttes (KÁRPATALJA)

Pál István „SZALONNA” és bandája (KÁRPATALJA)

MISZTRAL együttes

(Magyar Önkormányzatok)

Fővédnök: **HERCZEGH ANITA**, a köztársasági elnök felesége

Támogatók:

HERCZEGH ANITA

MVA

nk

www.garokla.hu

www.roforrestus.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

www.reformatusok.hu

JÉZUS AZ ÉN REMÉNYSÉGEM

Ezzel a címmel nyílt kiállítás 2017. szeptember 22-én, a Tatabányai Múzeumban a Tatai Református Egyházmegye történetének emlékei, az 500 éves a reformáció ünnepség sorozat keretében. *Aldás békesség! Erős vár a mi Istenünk!*

Ezekkel a szavakkal üdvözölte a megnyitón, a jelenlévő szépszámú résztvevőt, Schmidt Csaba Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármestere. Köszönetet mondott a közreműködőknek kiállítás összeállításáért és a magas szintű rendezéséért.

Gerecsei Zsolt református lelkészi főjegyző, levéltáros, műemlék és gyűjteményi szakelőadó mutatta be a kiállítást.

Ismertette a Tatai Református Egyházmegye történetét. Térségünkben a reformáció eszméit először a Komáromi Várban szolgálatot teljesítő német nyelvterületről érkező katonák hozták. Enyingi Török Bálint birtokain – fél Dunántúl az övé volt- nagyon hamar elterjedtek az új tanok. Az országnak ez a része a legtöbbet szenvedett, a határvidék jellege miatt- a folytonos háborúskodások következtében. A falvak elnéptelenedtek, lakóit kifosztották, elűzték. Voltak azért nyugodalmasabb időszakok is. Fontos dátumok - 1606- a Zsitva torki béke, és -1686- a török kiűzése. (A Zsitva-torki béke okmányait, Dunaalmáson a templomban írták alá). Nagyszerű prédikátorok, zoltárírók, kerültek ki erről a vidékről. A kiállítási tárgyakat az egyházmegye parókiáin meglévő anyagok alkotják, néhányat kiemelten említett:

Láthatóak a „szegények ezüstjéből”, az ónból készült: kenyérszító tányérok, keresztelési kiöntők, úrvacsorai kancsók és itt vannak az aranyozott kelyhek, amelyek a jobb időkről, a módosabb életről szólnak.

Itt látható az 1873-ban alakult Császári Énekkar egyik fényképe, amely a Debreceni Kántus után a legrégebben éneklő, ma is szolgáló református kórus.

A rendezvényen közreműködött a Tatabányai Óvárosi Református Közösségi Kórus.

A kiállítást rendezte: Cseh Julianna, szakmai munkatársak: A. Pál Gabriella, Gerecsei Zsolt és Hamar László.

A megnyitó ünnepség részvevői körében kialakult az a vélemény, hogy a

tárgyak elhelyezése jól sikerült, megvilágításuk kitűnő, jól áttekinthető és legtöbbjük körüljárható. A gyülekezet templomairól készült videó-felvétel, egy képernyőn, nyomon követhető.

Figyelmet érdemel Bokodról egy kiállított ón perselytányér 1769-ből. Peremén levél-koszorúban „F” monogram látszik, mellette A és Gy és az évszám. Valószínű, hogy a monogram a Festetics családot jelenti, amely adomány

útján kerülhetett Bokodra.

A kiállítás megtekinthető 2017. november 5-ig Tatabányán a Vértes Agorája épületében lévő Múzeumban. Érdemes!

Szücs János

MEGHÍVÓ^A

Nagyigmándi Református Egyházközség nagy szeretettel hív mindenkit október 31-én 16 órára a református templomba, a reformáció 500. évfordulójára rendezett ünnepi istentiszteletre. Ennek keretén belül leleplezésre kerül a 500 éves emléktábla, valamint az istentiszteletet követően a református iskola kertjében elültetésre kerül két emlékfá.

Szintén szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt november 12-én délelőtt 10 órára a vasárnapi istentiszteletünkre, melyen az istentiszteleti részt követően Dinnyés József szolgálatát hallgathatjuk meg Huszár Gál zoltáraiból, valamint a XVI. sz. hitvalló énekeiből.

Mindkét rendezvényre nagy szeretettel várunk mindenkit.

PÓSA LAJOS, MINT HÍVÓ KÖLTŐ 2.

Az életéről röviden: 1850. április 9-én született Nemesradnóton, apja Pósa Antal, anyja Kovács Mária, mindketten reformátusok. Apja hamar elkerült otthonról züllött élete miatt, korán meg is halt. Pósa Lajost az édesanyja és a nagyanja nevelik fel. Már gyerekként is szelíd, halk szavú volt, inkább nézte a többieket, mintsem játszott velük. Engedelmesség és jóság: e kettővel lehetett jellemezni.

Az elemi iskolát szülőfalujában, Radnóton végzi, hamar kitűnik, hogy tehetséges, anyja visszatartása ellenére a református lelkész és tanító támogatásával Rimaszombatra kerül gimnáziumba. Itt ismerkedett meg Mikszáth Kálmánnal, akivel az irodalom területén szoros kapcsolatban maradtak. A gimnázium egy igazi magyar védőbástya volt, ahol Pósa magába szívhatott minden nemzeti érzést. Itt már pedzegeti a költői vénáját is. Ún. kis legációkba is eljárt, ahol versekkel és énekekkel köszöntötte a református híveket. A 6 évfolyamot kitűnően végezte el. Érettségihez azonban tovább kellett még tanulnia, így kerül el a „Boldrogrparti Athénba” az a Sárospataki Református Kollégiumba. Az édesanyja lelkésznek szánta – azonban Pósa már kinézte magának az irodalmi pályát, magántanári állást is vállalt, hogy később majd a fővárosba utazhasson. Sok viszontagság és nehézség ellenére 1878-ban önből megjelenteti az első verses kötetét, amely egész jó visszhanggal jár, azonban ebből még nem tud megélni. Így kerül nem sokkal ezután Szegedre, ahol a Szegedi Napló munkatársa lesz egy ideig. Itt ismerkedik meg Móra Ferencsel és kötnék életre szóló barátságot. Nem sokkal később visszakerül Budapestre, ahol megismerkedik Dankó Pistával (1883. aug. 24.), aki több száz versét zenésítette meg a későbbi években.

Mindezek után indul nagy útjára költészete. Megjelenik első gyermekversekről szóló kötete, később Magyar Olvasó könyve jelenik meg és a leghíresebb talán, ahol a legtöbbet publikál - Az Én Ujságom – szerkesztőjének hívják meg (1889. dec. 15.), amely az első magyar szellemiségű gyermekeknek szóló lap, igen magas színvonalú. Sokáig Benedek Elekkel együtt szerkesztette. Említésre méltó még az ún. Pósa-

asztal, amely egy baráti, szerkesztőségi és irodalmi közösség volt. Olyan kiemelkedő irodalmi alakok vettek részt rajta mint Móra Ferenc, Gárdonyi Géza, Dankó Pista és Mikszáth Kálmán.

Pósa Lajos költészetét nagyjából három részre tagolhatnánk: először is vannak a gyermek versei, ezek vannak a legnagyobb számban, másodsor van az édesanyjáról és a hozzá tartozó érzéseiről, emlékeiről szóló versei – nagyon mély kapcsolata volt az édesanyjával, hiszen apa nélkül nevelkedett. És végül el szoktuk különíteni a hazafias, nemzeti verseit.

Gyököcssy Endrét idézve Pósa Lajos verseiben megjelenik: „Isten őszinte imádása” Versein keresztül átsüt az a végtelen egyszerű istentisztelet. Verseit olvasva rádöbben az ember, hogy az Istennek az imádása és tisztelete az évek elmúltával sem változik. Hiszen Pósa a verseiben ugyan azt éli meg, amit ma is meg él az ember az Istennel való kapcsolatában.

Az életrajzi áttekintésben is láthatunk – az édesanyja lelkésznek szánta –, hogy két évig tanult is a Sárospataki kollégiumban, ebben az időszakában azt is tudjuk, hogy prédikált is odahaza a Nemesradnóti református templomban. Azonban Pósa Lajos az irodalomnak szentelte az életét - amit édesanyja haláláig nem tudott elfogadni. Viszont attól eltekintve, hogy Pósa Lajos nem a lelkészi pályát választotta, kétségtelen, hogy személyes hite és az édesanyjához fűződő szoros kapcsolata is azt bizonyítja számunkra, hogy református tradícióban nőtt fel. Istennel való kapcsolatát meghatározták az iskolás éveit.

Néhány versét megvizsgálva bele tudunk pillantani Pósa Lajos szívébe: milyen indulattal, milyen lélekkel és milyen hittel írta az Istenhez, vagy az Istenről szóló verseit. Életével sokaknak példát mutató Pósa bácsi mindenki előtt kedves ember volt. Megünnepelték munkásságának 40. évfordulóját is. Igaz ekkor már nagyon beteg volt, rá egy hónapra 1914. július 9-én költözött haza Teremtőjéhez, 64. életévében.

Deák László Olivér

JÓ A SZŐLŐ LÁGY KENYÉRREL

Nyájas ősznek napsugára
Szórja csókját füre-fára,
Sütkérezik még a bogár,
De a levél már hulldogál.

Még mosolyog a viola,
De oly bús már a mosolya.
Érzi, vége van a nyárnak...
A levelek hulldogálnak.

Őszi napnak verőfénye
Csókot szór a venyigére,
Isten keze, mit ráfűzött,
Szedik már az édes fűrtöt.

Szüreti dal zeng vidáman
A mosolygó hervadásban,
Gyerek mondja szerte-széjjel,
Jó a szőlő lágy kenyérrel!

